కలల కథ

శ్రీ ఆదివిష్ణు

బెజవాడ నగరంలో అద్దెకి గదులు దొరకడమనేది గొప్ప సమస్య అని ఈ ఊళ్లో కాపురముంటున్న వాళ్లకి తెలుసు. మావాళ్లకేం తెలుసు ? సొంత ఊళ్లో స్వర్గంలాటి సొంత యింట్లో కూర్చుని 'అయి బాబోయ్ అంత అద్దే' అని ఆశ్చర్య పోతే వాళ్లకి నేనేం చెప్పేది ? ఈ ఊరు అలాటిది. ఇక్కడ అద్దెలు అలాటివి. ఆఫీసుకి దగ్గర్లో గది కావాలంటే, అందునా అన్ని సదుపాయాలూ గలదై ఉండాలంటే అంత అద్దె యివ్వక తప్పుతుందా ?

గది దొరకడమే చాలనుకుంటూన్న నాబోటివాడిని యిటు రాముడూ, అటు ఇల్లుగలావిడా, ఇద్దరూ చిత్రవధ చేయడం ప్రారంభించేరు. ఈ హింస గదిలో చేరిన మొదటి నెల నుంచీ ప్రారంభమైంది.

తెలుగువారు గడపదాటి కానివూళ్లో ఉద్యోగం చేయ లేడనే నానుడి నాపట్ల అక్షరాలా నిజమని వొప్పుకుంటాను. దానికి తగ్గటు యీ గొడవొకటి నా మనసుని పాడుచేయడానికి.

ఇల్లుగలావిడ నోరు మంచిదికాదని రాముడు నాకు పాఠాలు చెప్పక్కర్లేదు. ఆ మహత్తర విషయం నాకూ తెలుసు. పది గంటల తర్వాత గదిలో లైటు కనుపిస్తే ఆవిడ గొంతు చించుకుని మరీ జగడానికి రావడమనేది రాముడి కొక్కడికే కాదు, నాకూ బాధగానే ఉంటుంది. కానీ—రాముడికి సర్దుకు పోడం చాతకాదు. అదేమంటే—

'నీకు పౌరుషంగానీ, చీమూ నెత్తురుగానీ లేవూ' అవ టాని నామీద విసుక్కునేవాడు. నామీద విసుక్కుంటే ఫర్వా లేదు. ఒక ఊరివాళ్లం, ఒకే ఊళ్లో ఉద్యోగం చేస్తున్న వాళ్లం, పైపెచ్చు రూమ్‌మేట్సు కావడాన వాడిని క్షమించగల హృదయవైశాల్యం నాకు లేకపోలేదు. కాని ఆవిడెవరు ? (కాళికాదేవి అంటాడు రాముడు). ఆవిడ నోరు పారేసు కుంటే వీడూ నోరుచేసుకోవడమేనా ? రాముడికోపం చూస్తుంటే ఒక్కోనాడు నాకే భయంగా ఉండేది. పొరపాటున ఆవిడమీద చేయి చేసుకుంటే వీడి గతేంగాను?—అనే దిగులూ ఉండేది. నే నెంత వారించినా వినేవాడు కాదు.

జ్ఞాపకానికి నిలిచిన రోజు ! ఇక్కడ ముచ్చటించక తప్పదు. ఆనాడు తలనొప్పిగా ఉండటంచేత ఒకగంట పర్మిషన్ పెట్టి గదికొచ్చి కూర్చున్నాను. ఒళ్లంతా నొప్పులు—లేచి నించోడానికూడా వోపిక చాలడంలేదు—కొంచెం జ్వరం లాటిది గూడా వచ్చినట్టుంది—ఇలాటి సమయాల్లో నిద్ర బాగా పనిచేస్తుందని ఒకనాటి స్వానుభవంవల్ల తెలుసు కున్నాను. అందుచేత నిద్రకోసం కళ్లు మూశాను. కానీ ఫలితం దక్కలేదు. నిద్ర రాలేదు. పైగా విసుగ్గా ఉంది. ఓపిక గనక ఉంటే ఆపళాన లేచి లీలామహల్లో సినిమా చూసేద్దును.

అయిదయ్యింది. తలుపు దగ్గర చప్పుడైంది. పడు క్కునే తల తిప్పి అవేపు చూశాను. రాముడు హడావిడిగా వచ్చాడు. వచ్చీ రావటంతోనే వాడి తాలూకు పెట్టె బేడా సర్దుకున్నాడు. బైట నించున్న జట్కా సాయెబుని పిలిచి అతని సాయంతో వాటిని బండిలో వేయించాడు. ఆనక నాముందు నించుని, చేతులు దులుపుకుంటో అన్నాడు.

''కొత్తగది కుదుర్చుకు వచ్చాను. మీ ఆఫీసుకి 'మరీ' దగ్గర్లో ఉంది. ఇవ్వేళే వస్తున్నామనీ చెప్పాను. రావాల నుంటే రా ! లేదూ— ఈ రాక్షసి అభిమానానికి బలైనా నాకేం అభ్యంతరం లేదు. మంచి రూమ్మేట్లు దొరకరనే అపనమ్మకం నాకు లేదు. ఏదో ఒకమాట తేల్చి చెప్పు తొరగా''.

తల దిమ్మెత్తేలా ఆశ్చర్యపోయాను.

మరేమీ మాటాడలేదు. లేచి నిలబడి బట్టలు మార్చు కున్నాను. రాముడు గర్వంగా నవ్వేడు. వా డెప్పుడూ అలాగే నవ్వుతాడు. నవ్వి అన్నాడు—

''స్నేహితులకేం—చాలామంది ఉంటారు. కానీ నీలాటి ఆత్మీయుడూ, చెప్పిన మాటని ఆలకించి తగినవిధంగా నడుచు

కునే బుద్ధిమంతుడూ దొరకడం అరుదు. అందుకు గర్వంగా ఉంది నాకు.''

ఆపైన వాడంతట వాడే నా పెట్టే, హోల్డాలూ వగైరా సర్దేడు.

కొత్త రూములో కాలుంచే వేళకి జ్వర తీవ్రత ఎక్కువైంది నాకు. హోల్డాలు పరిచి నడుం వాల్చేను. సామానంతా అద్దంలా శ్రద్ధగా రాము డొక్కడే సర్దేడు. తర్వాత నన్ను పరామర్శించేడు—

''ఏమిటా షేక్స్పియర్ పోజు ! మార్చేయ్. చూడలేక చస్తున్నాను.''

''నా వంట్లో బాగోలేదోయ్.''

వాడు ఖంగారుపడిన మాట వాస్తవం. నా నొసటిపైన చేయి వేశాడు. ఉలిక్కిపడ్డాడు.

'జ్వరం బాగా ఉంది'' అన్నాడు. నవ్వి ఊరుకున్నాను.

ఆ రాత్రి వాడు నాకు చేసిన పరిచర్యలు తల్చుకుంటే యిప్పటికీ రాముడిమీద జాలివేస్తుంది నాకు. ఏవో మాత్రలు తెచ్చాడు. పాలు తెచ్చాడు, కన్ను మూయకుండా రాత్రంతా నా పక్కనే కూర్చున్నాడు.

వాడికెందు కింత శ్రద్ధ ?

తెల్లవారుతూనే నవ్వుతూ పలుకరించేసరికి వాడి మొహంలో గంపెడానందం ప్రకాశించింది.

''మొత్తానికి హడలకొట్టావు. శుభమాని కొత్త రూములో చేరితే ......''

''అదేం కాదులే ! పాత రూంలోనే కొంచెం తల నొప్పిగా ఉంది.'' వాడు చిన్నబుచ్చుకోడం యిష్టంలేదు నాకు.

ఆ ఉదయంగానీ మా రూమూ, పరిసరాలూ చూడటం సంభవించింది కాదు. పైగా ఆరోజు ఆదివారం కావడాన తీరుబడి చిక్కింది.

మూడు అంతస్థుల మేడ తాలూకు మూడో అంతస్థులో చివరి గది మాది. ఇక్కడ మొత్తం నాలుగు గదులున్నాయి. నాలుగింట్లోనూ మాలాటి 'కుర్రజాతే' అద్దెకుంటున్నారు. రెండో అంతస్థులో కొన్ని కాపురాలూ, క్రింది భాగంలో మరికొన్ని కాపురాలతోపాటు ఇల్లుగలవాళ్లూను. మొత్తానికి హిందూదేశానికి స్పెసిమన్‌గా ఉంది ఈ భవనం. రాముడు దీనికో చక్కటి నామకరణమూ చేశాడు. 'జాగ్‌తే రహో' బిల్డింగుట ! నవ్వొచ్చింది.

మా పక్క రూముల్లోని జనాభా అందరినీ పరిచయం చేసుకున్నాడు రాముడు. వాళ్లకి నన్నూ పరిచయం చేశాడు. మావాడి కలుపుగోలుతనం కొత్తకాదు నాకు. ఎంత సీమనుంచి వచ్చిన దొరనైనా ఇట్టే ఆకట్టుకోగల గుణం రాముడికున్న అర్హతల్లో మొదటిదీ ముఖ్యమైనదీను.

హోటల్లో భోంచేసి రూమ్‌లో కొచ్చి కూర్చున్న తర్వాత సిగరెట్టు కాలుస్తూ అన్నాడు వాడు—

''బిక్కుబిక్కుమంటూ ఏమీ తోచక చచ్చాం ఆ పాత గదిలో. ఇక్కడ చూడు కావలసినంత కాలక్షేపం !''

ఎంత స్నేహితులమైనా అన్నింటిలోనూ ఏకాభిప్రాయం ఉంటుందంటే నే నొప్పుకోను. అందుకే వాడి కామెంటుని పట్టించుకోలేదు.

ఈ 'భవనం' లో కాపురముంటూన్న మనుషులూ వాళ్ల వివరాలూ చాలా చెప్పాడు. గడిచిన యీ కొద్ది గంటల్లో వాడు సేకరించిన యీ వివరాలు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించినా, వాటికి నే నంత ప్రాముఖ్యత ఇవ్వలేదు.

అగ్గిపెట్టెకోసం పక్క రూమాయన రావడంతో రాముడి నోటికి తాళం పడింది. అగ్గిపెటె యిచ్చి వచ్చి నతన్ని కూర్చోపెట్టించాడు. అతని పేరు ఆనందరావు. గుమాస్తాయే గానీ వాలకం చూస్తుంటే అతని ఉద్యోగం చప్పున చెప్పడం తెగింపే మరి. మావాడికి తగిన నేస్తం. నిజమే.—లేకపోతే నేనంటూ ఒక క్రీచర్ అక్కడ ఉన్నాననే యిది మరిచి కేవలం వాళ్లిద్దరే మాట్లాడుకోడ మేవిటి ?

చాలా విషయాలు మాటాడుకున్నారు. చివరికి హాలీవుడ్ చిత్రాలమీదికి వచ్చింది సంభాషణ. మహానటుల పేర్లూ, వాళ్ల నటనాకౌశలమూ, వాళ్ల జీవిత విశేషాలూ వగైరాలు వాళ్ల సబ్జెక్టు. అక్కడ్నుంచి కేవలం సినిమాల గురించే చెప్పుకున్నారు. మావాడు మహత్తర కళాఖండం గురించి చెబుతే ఆనందరావు ఫరెవర్ పిక్చర్సు గురించి ఉద్ఘాటించేడు. ఆ ప్రేక్షక మహాశయుల లోకోత్తరమైన టేస్ట్‌ని అభినందించక తప్పదు.

అకస్మాత్తుగా ఆనందరావు టాపిక్ మార్చేడు. వాళ్ల రూమ్‌మేటు పైన దండయాత్ర ప్రారంభించేడు.

గుమాస్తాల్లోనూ 'రకాలు' లేకపోలేదుట. రెండొందలు పుచ్చుకునేవాడూ తొంభై రూపాయలు సంపాయించేవాడూ ఇద్దర్నీ కలిపి 'గుమాస్తా' లనడం ఆనందరావుకి మంట. వాళ్ల రూమ్‌మేటు రెండో రకం గుమాస్తాట. నాన్ గ్రాడ్యుయేటు. వచ్చే నాలుగు డబ్బుల్నీ జాగ్రత్తగా చూచి వాడుకోడం, (లేకపోతే చస్తాడా!) అవసరాలు సైతం వాయిదా

వేయడం అతని లక్షణాలట. అతనితో తన స్నేహం—తన ఉత్సాహాన్నీ, పరుగులుతీసే తన సరదాలనీ చంపేస్తున్నదిట.

చెప్పద్దూ—ఆనందరావుపట్ల నాకు చిరుకోపం కలిగింది. ఇంత తల తిక్కగా మాటాడే మనుషులమీద నాకు గౌరవ ముండదు. అతను చెప్పేది శ్రద్ధగా వింటూ రెండో సిగరెట్టుని ఆఫర్‌చేసిన రాముడి మీదనూ కోప మొచ్చింది.

మొదట్నుంచీ—ఒక పద్ధతికి అలవాటుపడిన వాడిని. నా అభిప్రాయాలు కుండ బద్దలు కొట్టినట్టు మొహం ముందు చెప్పగల నేర్పు లేదు నాకు. అది పిరికితనమన్నా నప్పుకోను.

వాళ్ల మాటలు పూర్తయిన తర్వాత ఇద్దరూ మాట్నీకి ప్రయాణ మయ్యారు. నేను రాలేకపోతున్నందుకు చాలా చింతించుచున్నట్లు ఆనందరావు స్వయంగా సెల విచ్చాడు.

ఇద్దరూ సినిమాకి వెళ్లిన తర్వాత ఆనందరావు రూమ్‌మేటుని చూడాలనిపించింది. కానీ ఆ తలుపుకి తాళంవేసి ఉంది.

మర్నాడు ఆఫీసునుంచి వచ్చే వేళకి ఆనందరావు వాళ్ల గుమ్మం ముందు కుర్చీలో కూర్చుని ఆకాశంలోకి చూస్తున్నాడు వెంకటరెడ్డి !

ఆకాశంలోకి చూస్తోన్న (లేక) రెండు చేతుల్లోనూ తలను దాచుకుని విచారిస్తోన్న .... (లేక) శూన్యంలోకి చూపు నిలిపిన .... గ్రటాలు చదివినా, చూసినా నవ్వుగా ఉంటుంది. క్షమించాలి. భవదీయుడిని మినహాయించి మాట్లాడటం అన్యాయమే మరి.

వెంకటరెడ్డి గ్రాడ్యుయేటు కాని కుర్రవాడు ! సినిమాలూ, సరదాలూ యిష్టంలేని యువకుడు ! తొంభై రూపాయలకు ఊడిగంచేస్తున్న ఒకానొక నలుసు ! ఆనందరావు ఆనందాన్ని ఖూనీచేసిన హంతకుడు !

ఎదటివాడు తెలీకమునుపు అతని గురించిన ఆలోచనలు వేరు· పరోక్షంగా తెలిసిన తర్వాత కలిగే అభిప్రాయం వేరూను. ఎంత వద్దనుకుంటూన్నా రెడ్డిపైన ఆనందరావు ఉపన్యాసం గుర్తుకొస్తూనే ఉంది.

నా గది తలుపు తీస్తుండగా రెడ్డి నావైపు చూసేడు. పలుకరింపు చిహ్నంగా చిన్నగా నవ్వేను. అతనూ నవ్వేడు. అతని నవ్వులో 'కళ'' లేదు· కాదంటే అతన్ని మరో కోణం లోంచి చూడటం నాకు చాతకానట్టు చెప్పాలి.

గదిలోకి వెళ్లాను. బట్టలు మార్చుకొని మళ్లా బయట కొచ్చాను. ఈమాటు రెడ్డి చూపు మేడంత యెత్తు పెరిగిన బాదంచెట్టుపైన నిలిచివుంది. ఆ ఆకుల మాటున దేన్నో వెతుకుతూ ఆలోచిస్తున్నాడు. నవ్వుకున్నాను మళ్లా.

అతనేమి ఆలోచిస్తుంట ? గ్రాడ్యుయేటు కాలేక పోయే నేమిటానా ? తనకొచ్చే తొంభై రూపాయలు చాలడం లేదేమాననా ? రెండొందల జీతగాళ్ల జీవిత మెట్లుండుననా? —దేన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు ?

బాగుంది వరస. రెడ్డిని చూస్తుంటే నాకూ ఆలోచనలు వచ్చేట్టున్నాయి. నేనూ ఓ కుర్చీ తెచ్చుకుని మా గది ముందు వేసుకుని ఆకాశంలోకి—ఈ ఆలోచన రాగానే ఫకాలున నవ్వేశాను.

రెడ్డి ఉలిక్కిపడి నావైపు చూశాడు. ఆ చూపులో తత్తరపాటు ఉన్నది· అతనలా చూస్తున్నప్పుడు సిగ్గుపడి పోయాను. ఎందు కలా నవ్వేనా అని బాధపడ్డాను.

క్షణాల తర్వాత అతనే పలుకరించేడు.

''మీ దేఊరండీ ?''

గతుక్కుమన్నాను. రెడ్డి చాతుర్యం అర్థమైంది. విశాఖపట్టణం నుంచి వచ్చేరా అని అడగడం పాత పద్ధతి. అదేగా అతని అభిప్రాయం ? కోప మొచ్చింది కానీ అణచుకుని మాఊరు పేరు చెప్పాను.

''అదృష్టవంతులు'' అన్నాడు రెడ్డి.

''ఎందుకనిట ?''

''చాలా దగ్గర్లో ఉన్నారు.''

తలూపాను.

''మీఊరు చెప్పారు కాదు.'' అడిగేను.

అతను చెప్పేడు. కానీ, ఆపేరు నే నెప్పుడూ వినలేదు. జాగ్రఫీ చదివినా అంత తొరగా తెలిసే పేరు కాదది. చిత్తూరు జిల్లాలో మారుమూల కుగ్రామం.

ఆరోజుకి అతన్తో మాటాడింది అదేను.

నాకీవిధంగా పరిచయమైన రెడ్డి చాలా కొద్ది రోజుల్లో ఆప్తమిత్రుడైపోయాడు. అతను చాలా అమాయకుడు. అతని ఆలోచనలు చిత్రంగా ఉంటాయి. వినేవాడు రెడ్డిమీద జాలి చూపించగలడు. రెడ్డి కలలుకనే మనిషి. ఆకలల్ని తను భద్రపరచుకోడు. గుండెల్లో దాచుకోడు. ఎదటివాడికి విపులీకరించి చెబుతేనేగాని తృప్తి కలగ దతనికి.

రెడ్డిని గమనించి గాని, నా మొహమాటంవల్ల గానీ, నే నతని కలలు వింటూ జాలిచెందేవాడిని. అదే మా రాముడు గానీ, ఆనందరావుగానీ వింటే రెడ్డిని గేలిచేసి ఉండేవా రన్నది నిజం.

ఒక్కోనాడు అనేవాడు రెడ్డి—

"ప్రేమించడం నాకు చాతనవుతుం దంటారా ? అసలు ఆ లక్షణాలు నాలో ఉన్నాయంటారా ?" అని. నవ్వేవాడిని. 'తమ్ముడూ ! ఇదే మరోడిని అడుగుతే వాడు నిన్ను మోసేయగలడు జాగ్రత్త' అని చెప్పేందుకు నా నోరు ఆడేదికాదు.

ఒక్కోనాడు అనవసరంగా బోరు కొట్టేసేవాడు. సొంతఊరుని ప్రేమించని మానవుడు ఈ ప్రపంచంలో ఎవడున్నాడు ? కాబట్టి, తరచూ మాఊరు వెళ్లి వస్తుండే వాడిని. అమ్మా నాన్నా—ప్రాణంపెట్టే మిత్రులూ, జ్ఞాపకంలోంచి చెరిగిపోని మా కాలేజీ—నాయురు బడ్డీకొట్టు, సినిమా థియేటర్లూ, బజారు—ఇవన్నీ నాకు చాలా యిష్టమైనవని చెబుతే ఎవడూ ఆశ్చర్యపో నక్కర్లేదు. కానీ—అదేమి ఖర్మమో మాఊరి గురించి ఎన్నిమాట్లు చెప్పినా, రెడ్డి మళ్లా కొత్త ఊరు గురించి అడిగినట్టు అడుగుతూండేవాడు. ఒకమాటు, రెండుమాట్లు, పదిమాట్లయినా అతని పద్ధతిలో మార్పు రాలేదు. నేను మాఊరు వెళ్లి వచ్చిన ప్రతీ తడవా 'సముద్రం బాగుంటుందా ? సరుగుడు చెట్లు ఎలా ఉంటాయి? మీకాఊళ్లో బ్రహ్మాండంగా తోస్తుంది కదూ ? ఇలాంటి డిటో ప్రశ్నలు వేస్తూండేవాడు. కొత్తలో అవుతే చెప్పడానికి నాకూ సరదాగానే ఉండేది గానీ రాను రాను చిరెత్తుకొచ్చేది. ఏవిటీ చచ్చు పరామర్శలు ? సముద్రం బాగోక ఎలా ఉంటుంది ? అక్కడ సరుగుడు చెట్లు రోజు రోజుకీ మారుతూంటాయా ? అక్కడికీ రెడ్డిని మాఊరికి ఆహ్వానించేను. కానీ రాలేనన్నాడు. ఆకాడికి యీ విషయసేకర ణెందుకు ?

ఇదీ నా ప్రశ్న. ఒకనాడు తెగించి అడిగేశాను.

"మా ఊర్ని గురించి చెప్పడానికి నాకేం అభ్యంతరంలేదు గానీ, రోజూ అడిగిందే అడగడం చెప్పిందే చెప్పడం నాకేం నచ్చదు. పోనీ మా ఊరు రమ్మంటే రారు. ఏమిటి మీ ఉద్దేశం ?" అని.

అతను ఖంగున జవాబు చెప్పలేదు గానీ కాసేపు మౌనంగా వుండి ఆ తర్వాత కళ్ల నీళ్లు పెట్టుకున్నాడు. అదిరి పడ్డాను. క్షమించమని అడిగి మా రూములోకి వచ్చేశాను.

రెడ్డితో నా స్నేహం రాముడికి నచ్చలేదు. సమయం వచ్చినప్పుడల్లా నాకీ విషయమే హెచ్చరిస్తూ ఉండేవాడు. వాడి సలహాని కొట్టిపారేయడం అలవాటైంది నాకు.

మళ్లా రెండు రోజుల వరకు రెడ్డి నాకు కనుపించలేదు. కొంచెం బాధగానే ఉన్నది నాకు. ఒకనాడు గాంధి నగరం సెంటర్లో దాదాపు సాయంత్రం అరున్నర సమయాన రెడ్డి పాత పుస్తకాల షాపుకు దగ్గర నించున్నాడు. అతని దగ్గరికి వెళ్లేను. పలుకరించేను. కనుపించడం లేదేమని అడిగేను. అతని జవాబు విని అశ్చర్యపోయాను. అతనన్న దిది—

"నిజం మాష్టారూ ! నేను మిమ్మల్ని విసిగిస్తున్నాను. చాలా అనవసరమైన విషయా లడిగి మిమ్మల్ని కష్టపెట్టేను. ఇంకా నా పద్ధతి మార్చుకోవాలి. అందుకే బాగా రాత్రి పడేంతవరకూ ఆఫీసులోనే గడిపేస్తున్నాను. కానీ .... అక్కడ గూడా నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నారు మాస్టారూ ! ఆఫీసులో కూర్చునేది ఆఫీసరు మెప్పు సంపాయించాలని కాదు."

అతని భుజం తట్టి అన్నాను.

"మీరు చాలా మంచివారు రెడ్డీ ! రండి. అలా పార్కులో కూర్చుందాం."

అప్పు డతని మొహంలో నిండిన ఆనందం నాకు బాగా జ్ఞాపకం. పార్కులోకొచ్చి కూర్చున్న తరువాత చెప్పాడు—

"మా ఊరు మీ ఊరంత అందంగా లేకపోయినా నాకూ మాఊరంటే యిష్టమే. కానీ, అది చాలా దూరం. బోల్డు ఛార్జీ లవుతాయి. పైగా మా యిల్లు నరకం. తెలిసినవా ళ్లెవరూ నన్ను పలుకరించరు. అలాంటప్పుడు నేనెలా మాఊరు వెళ్లేది ? వెళ్లినా నాకేం తోస్తుంది ? చెప్పండి మాస్టారు ?"

నేనేమీ జవాబివ్వకపోయినా అతని పరిస్థితి ఊహించగలను. మళ్లా అతనే అన్నాడు.

"మిమ్మల్ని చూస్తుంటే నాకు ఈర్ష్య. ఎంచక్కా సరదాగా మీ ఊరెళ్లి హాయిగా అక్కడ గడిపి తిరిగొస్తారు. మీరు మీఊరు గురించీ, మీ వాళ్లని గురించీ చెబుతూంటే నాకు ఆనందంగా ఉంటుంది."

పిచ్చిరెడ్డి ! ఎంత పసివాడివయ్యా నువ్వు !

"నేను చాలా దురదృష్టవంతుణ్ని మాస్టారూ ! నాన్న లేడు. అమ్మ ఉంది. మా అమ్మ యిప్పటికీ ఒళ్లు వంచి చాకిరీ చేస్తుంది. ఆ అమ్మకి సుఖంలేదు. పెళ్లికాని చెల్లెలూ చదువుకోవాలనే కోరికున్న తమ్ముడూ, చెడిపోయిన అన్నయ్య, అందరూ అన్నీ సమస్యలే." అన్నయ్య తాగుతాడు. జూదగాడు. వదిన్ని కొడతాడు. అమ్మని డబ్బివ్వమని బాధపెడతాడు. చెప్పండి మాస్టారు ! నే నెలా ఆ యింట్లో ఉండను ?—అది యింటి విషయం. పోతే నా స్నేహితులు. వాళ్లందరూ ప్రయోజకులు. పెళ్లిళ్లు చేసుకున్నారు. చదువుకునే రోజుల్లోనే నన్ను వెధవ ననేవారు. ఇప్పుడు వాళ్లకి నే నెక్కడ కనిపిస్తాను?"

చాలు. రెడ్డి యింకేమీ చెప్పకపోయినా అత ననుభవించే నరకం నే నూహించగలను. అందుకే అతను కలలు కంటున్నాడు. అందుకనే అతను చిత్రమైన మనిషిలా, పిచ్చి మా లోకానికి 'నమూనా' గా కనిపించేడు.

ఆ రాత్రే రెడ్డి ద్వారా మరో విడ్డూరం విన్నాను. అతని రూములోంచి ఒక నెక్లెసు తీసుకొచ్చి చూపించేడు. ఎలా ఉందని అడిగేడు. నిజాని కది చాలా బావుంది.

''దీన్ని మా చెల్లి గురించి కొన్నాను. అతి కష్టం మీద సంపాదించిన యీ ఒక్క వస్తువూ చెల్లి మెళ్లో వేయడానికి నోచుకోలేక పోతున్నాను. ఈ నగ అన్నయ్య కంట బడితే .·. వద్దు మాస్టారు. మా యింట్లో వాళ్లెవరూ సుఖపడటానికి నోచుకోలేదు. అంతే. అన్నీ అలా జరగాల్సిందే. తప్పదు. నే నిక్కడ రెండు పూటలా భోంచేస్తున్నాను. మీలాటి మంచి స్నేహితుడితో ఖబుర్లు చెబుతూ కాలం గడుపుతున్నాను. నేను .... చాలా విషయాలు మరిచిపోవాలి. స్వార్థమైతే కావచ్చు గానీ మావాళ్ల గురించి నే నసలు బాధ పడకూడదు.''

పడుక్కునే ముందు రెడ్డి మాటలు గుర్తుకొచ్చేయి. ఎదటివారి గురించి తన బ్రతుకుని పాడుచేసుకోడానికి ఎవ్వడూ ఒప్పుకోడు. తనలాంటివాళ్లు ఓపక్కన ఝూమ్మంటూ కాలాన్ని నెట్టేస్తుంటే జీవితమనే యీ పరుగు పందెంలో అవకాశముండి కూడా ఓడిపోడానికి రెడ్డే కాదు—ఎవ్వడూ ఒప్పుకోడు.

* * *

ఒంట్లో బాగుండక వారం రోజుల సెలవుమీద మా ఊరు వెళ్లాను. తిరిగొచ్చిన మొదటిరోజు, ఆఫీసు నుంచి రావడంతోనే రెడ్డికోసం చూశాను. గది తలుపులు తీసి ఉన్నాయి గానీ గదిలో రెడ్డి లేడు. గదిముందు ఉండవలసిన కుర్చీ కూడా లేదు. వారం రోజుల్లోనే రెడ్డి అలవాట్లు మారిపోతాయని నాకేం తెలుసు ?

డాబామీద పిట్టగోడ వారగా కుర్చీలో కూర్చున్న రెడ్డి పిలుపు విని తలెత్తి చూశాను. రెడ్డి మొహం కలకలలాడుతోంది. అతను టెరిలిన్ షర్టులో హుందాగా ఉన్నాడు. అతని వ్రేళ్ల మధ్య సిగరెట్టు వెలుగుతోంది.

అతని దగ్గరకు వెళ్లేను.

అతను లేచి నిలబడ్డాడు· పిట్టగోడ వారగా నించున్నాడు. ఆ నించోడం ఠీవిగా ఉంది. సిగరెట్టు అందంగా కాల్చుతున్నాడు. మును పెప్పుడో పోగొట్టుకున్న అలంకరణ తాలూకు విశేషాలన్నీ అతన్నిప్పుడు ఆవరించినట్టున్నాయి.

''హౌ ఆర్ యూ సార్ !'' అన్నాడు రెడ్డి.

ఆ రకమైన పరామర్శకి కొంచెం బెదిరాను. స్వస్థత చిక్కినట్టు చెప్పేను.

''నిలబడే ఉన్నారు· కూర్చోండి. హేవ్ యువర్ సీట్.''

''పర్వాలేదు. మీరే కూర్చోండి.''

''ఇందాకట్నుంచీ కూర్చునే ఉన్నాను. ఐ లైక్ టు స్టాండ్ ఓన్లీ ! మీరు కూర్చోవాలి.''

రెడ్డికంటే తాగినవాడు నయమనిపించింది. కూర్చోక తప్పిందికాదు. ఈలోగా అతను సిగరెట్టు దమ్ము ఒకటి పీల్చాడు. పొగని ఆకాశంవైపు వదిలి, పెదాలను అందంగా నాలికతో తుడుచుకుంటూ—

''మీతో చాలా విషయాలు మాటాడాలి ! రేదర్ చెప్పుకోవాలి.''

సరిగ్గా నే నూహించిన విధంగానే ఈ మార్పు కేదో కథ ఉన్నదన్నమాట !

అతను చెప్పాడు.

''పది రోజుల క్రితం ఒక అమ్మాయిని చూసేను.'' మాట నాపి నా దగ్గరిసా వచ్చి ''చాలా అందమైన పిల్ల. వెరీ బ్యూటిఫుల్. ఒంటరిగా ఇంకా గడపలేను. నాకు పార్ట్నర్ కావాలి. మా యిద్దరికీ మరెవ్వరితోనూ ప్రమేయం ఉండరాదు. ఎన్నాళ్లనుంచో నాలో మెదులుతూన్న యీ కోరికకి పది రోజుల క్రితం ఓ రూపం ఏర్పడింది. రెండు రోజుల క్రితం ఓ నిశ్చయానికి వచ్చాను. ఐ వాంట్ టు మేరీ దట్ గర్ల్.''

ఇన్నాళ్లూ మా రాముడినీ, ఆనందరావునీ చాతకాక ద్వేషించానేమో' రెడ్డిలాటి మనుషుల్నేం చేయాలి ? రెడ్డి కేవలం కలలు కనే మనిషే అనుకున్నాను. కార్యసాధనకి నడుం కట్టేంత ధీమా అతనికి లేదనీ అనుకున్నాను.

''లేవండి'' అన్నాడు పొలికేకతో రెడ్డి. లేచేను.

నా మొహంలో చూపు నిలిపి చాలా సీరియస్‌గా చెబుతోన్నట్టు—

''మనముందు మేడలో రెండో కిటికీ ఉంది. అంటే నావీపు తిన్నగానన్నమాట. చూశారా. ఆ కిటికీ పూసల్లోంచి చూస్తే మీకో చక్కటి అమ్మాయి కనిపించింది కదూ. ఆ పిల్లే ! ఆమెనే నేను పెళ్లాడబోయేది. సరిగా చూసి మీ సలహా చెప్పండి'' అన్నాడు రెడ్డి.

సభ్యత కాదని తెలిసినా చూడటం జరిగింది. అవ్వె ఆకారం కనిపించగానే తల దించుకున్నాను. అలాటి పరిస్థితిని

రెడ్డి నాకు కలుగజేసినందుకు కొంచెం కోపమూ వచ్చింది. అందికే అన్నాను.

"మిస్టర్ రెడ్డి ! ఇవన్నీ మీ సొంత విషయాలు. పైగా నాకీ ప్రేమ విషయాల్లో బొత్తిగా అనుభవంలేదు. నాలాటి వాడి సలహా అడగడం గానీ, నాతో మీ ప్రేమ కథలు చెప్పడం గానీ యిష్టంలేదు నాకు. ప్రేమ మినహా మరేదైనా మాటాడా లనుంటే నన్ను పలుకరించండి. లేదూ—గుడ్‌బై" నాలుగు మాటలూ వడ్డించి డాబా దిగి వచ్చేశాను. అయినా రెడ్డి దిగలేదు.

రెడ్డి వ్యవహారం యిలా తయారయ్యింది. పోతే మా రాముడ్ని గురించి— ఎప్పుడూ నవ్వుతూ పేలుతూ ఉండే నిక్షేపంలాంటి కుర్రాడు బెంగతో చస్తున్నట్టు, సినిమాలూ సరదాలూ మాని రూములో కూర్చుని గోళ్లు గిల్లుకుంటు న్నాడు. అదేమనడుగుతే సమాధానం రాదు. నన్నేకాదు, అతని జాతిమనిషి ఆనందరావుని గూడా చాలామాట్లు నిరుత్సా పరిచాడు. ఆఫీసూ, గది, ఈ రెంటినీ అంటిపెట్టుకుంటు న్నాడు రాముడు.

ఒకనాడు రూము కొచ్చేసరికి రాముడికీ రెడ్డికీ మధ్య తగాదా తారస్థాయిలో ఉంది. ఇద్దరూ ఒకర్నొకరు ఇంగ్లీషు లోనూ, మధ్య మధ్య తెలుగులోనూ తిట్టుకుంటున్నారు. రాముడు నన్ను చూచి గబగబా మా గదిలోకి వచ్చాడు.

"ఈ గదిని మనం వెంటనే ఖాళీ చెయ్యాలి" అన్నాడు.

బిత్తరపోయాను.

"నీకే చెప్తూంట—ఈ గదిని ఖాళీ చేయాలి. అదీ యిప్పుడే ఈ క్షణమే. మళ్లా మనం పాత గదిలోకి పోదాం. అన్నీ మాటాడే వచ్చాను. తొరగా తెములు."

నాకు చిర్రెత్తుకొచ్చింది. ఏమిటి వీడి వరస ?

"నీకేం మతి పోలేదుగదా రాముడూ ? మళ్లా ఏ మొహం పెట్టుకు పాత గదికి పోతాం ? పైగా ఆ యింటా విడ రాక్షసి గూడాను."

"అయినా సరే. నామాట విని వచ్చేయ్."

"నేను రాను. నీ యిష్టం మెచ్చినట్టు తలూపడానికి నేను గంగిరెద్దును గాను."

"అంతేనా ?"

"అంతే."

ఆ రాత్రి వాడు నాతో మాటాడలేదు. భోజనానికి వెడుతున్నప్పుడు కూడా పిలువలేదు. ఆరోజు మొదలుకొని నాలుగు రోజులు అదే వరసగా మౌనవ్రతం పాటించేడు రాముడు. రాముడికీ రెడ్డికీ తగాదా ఎందుకు వచ్చిందో ? ఏ కారణంవల్ల రాముడు గది మారిపోదామని అంటున్నాడో, అటు రెడ్డినీ గానీ ఇటు రాముడ్నీగాని అడగలేకపోయాను.

ఒకరోజు థియేటర్లో ఆనందరావు ఒక్కడే అగుపిం చాడు. ఇంటర్వెల్లో టీ తాగుతూండగా అతనే పలుకరించేడు. మాటల మధ్యలో రాముడు రెడ్డిల విషయం కదిలింది. అతను బిగ్గరగా నవ్వి మెల్లిగా అన్నాడు.

"వాళ్లిమధ్య లవ్ ఎఫైర్లో పడ్డారు మాస్టారు ! రెడ్డికి ప్రేమించడం తెలీదనీ, అందు కతను తగడనీ మీవాడి అభిప్రాయం. నువ్వేం బోడి సలహా లివ్వక్కర్లేదని రెడ్డి. బలే ఫార్సులెండి."

రెడ్డి వ్యవహారంలో రాము డెందుకు తలదూర్చా లసలు ? ఆ రాత్రి పడుక్కునే ముందు అదే అడిగాను రాముడ్ని. అతను వినిపించుకోనట్టు తలని అటువైపు తిప్పు కున్నాడు. కొంచెం బాధపడ్డాను.

"మనం పసిపిల్లలం కాదు రాముడూ ! ఇలా ఎన్నా ళ్లని నాతో పంతం కడతావ్ ? నే చేసిన తప్పేమి టసలు ?"

"ఎవరైనా సరే నా మాట వినకపోతే నాకు కోపం."

"అవతలివాళ్ళూ నీలాటివాళ్లేనని ఎందు కనుకోవు ?"

"అనుకోను."

నవ్వొచ్చింది. నవ్వేశాను.

రాముడు లేచి కూర్చున్నాడు. నావైపు తీక్షణంగా చూస్తో—

"నీకేం తెలీ దసలు. రెడ్డి ఎంత అల్లరి చేస్తున్నాడో నువ్వేం పట్టించుకోడంలేదు. వాడి వెకిలిచేష్టలు చూస్తుంటే నాకు తల తిరిగిపోతుంది. అందికే నాకీ రూములో ఉండ బుద్ధిపుట్టడంలేదు." అన్నాడు.

రాముడ్ని మొదట్లో అర్థం చేసుకోలేకపోయినందుకు చింతించేను. మళ్లా ఏమీ మాటాడలేదు.

ఆ ఉదయం రాముడు వాళ్ల బేంక్ నుంచి ఫోన్ చేశాడు. వాడికి బదిలీ అయిందిట, ఒంగోలు వేశారుట. రాత్రి బండికి వెడుతున్నాట్ట.

పిడుగుపడిన ట్టయింది నాకు. ఏడుపు వచ్చింది.

ఒక గంట పర్మిషన్ తీసుకుని పెందరాళ్లే రూము కొచ్చేను, పుట్టెడు దిగులు కడుపులో పెట్టుకుని. రూమ్ము దగ్గర అంతమంది జనాన్ని చూసేసరికి భయం కలిగింది. విషయం తెలిసి విస్తుపోయాను. రెడ్డి రాసిన ప్రేమలేఖని పట్టుకుని నడివీధిలో అతని పరువు తీసేస్తున్నారు జనం.

అతను తలొంచుకు నిలబడి ఉన్నాడు. నన్ను చూచీ చూడనట్టు నటించేడు. ఎవరో ముసలాయన రెడ్డినీ, అతని వ్యక్తిత్వాన్నీ కడిగిపారేస్తున్నాడు పదుగురిలోనూ.

గదిలోకి వచ్చి తలుపులు వేసుకున్నాను. ఒక గంట తర్వాత వాతావరణం చల్లబడ్డది కాబోలు. వీధిలో మాటలు తగ్గేయి. కిటికీలోంచి కిందికి చూశాను. రెడ్డి ఒక్కడూ నడుచుకుంటూ వెళ్లిపోతున్నాడు. ఎందుకో అతనిమీద జాలి కలిగింది.

పనిమనిషి తలుపు తడితే తలుపు తీశాను. ఆమె చాలా చెప్పింది. రెడ్డి ప్రేమించిన పిల్ల మొన్నీమధ్యనే వాళ్ల చిన్నాన్న గారింటికి వచ్చిందిట. పెళ్లయిన రెండో నెలలో ఆమెకి వైధవ్యం ప్రాప్తించిందిట. ఆ పెళ్లి గూడా ప్రేమించి చేసుకున్నదిట. మనసు కుదుటబరచుకునేందుకు సొంతఊరు వదిలి చిన్నాన్నగారింటికి వచ్చిందిట.

రెడ్డి మొదటి ప్రేమ యిలా తగులడినందుకు, నలుగుర్లోనూ అతను నగుబాటుపాలైనందుకు ఓపక్క కోపమూ మరోపక్క జాలీ కలిగాయి.

రాత్రి ఏడు గంటలకు రాము డొచ్చాడు. పెట్టే బేడా సర్దుకున్నాడు. వాడివెంట స్టేషనుకి వెళ్లేను. స్టేషను దగ్గర పడుతుందనగా అన్నాను.

"నీ కిలా అకస్మాత్తుగా ట్రాన్స్ఫరు రవడం నాకు విచారంగా ఉంది రాముడూ!"

"ఈ బదిలీకి ఒక కారణం నువ్వే!" అన్నాడు.

ఉలిక్కిపడ్డాను.

"అవును. పాత రూములో చేరితే నాకు ఒంగోలు ప్రయాణం ఉండేది కాదు. పాత రూముకి రానన్నావ్. ఒంగోలుకి ట్రాన్స్ఫర్ కోరాను."

"కాదు. నువ్వేదో దాస్తున్నావ్. దీన్లో నాదేం తప్పు లేదు. రూము మారడంలేదనే చిన్న కారణాన్ని ఆధారం చేసుకుని ఊరొదిలి వెళ్లిపోయేంత పిచ్చివాడవు కాదు నువ్వు" అన్నాను.

"నువ్వే కారణ మన్నానే గాని కేవలం నువ్వే అనలేదు. రెండో కారణం అదిగో ఆ పిల్ల. రెడ్డి ప్రియురాలు."

అర్థంకాలేదు నాకు.

"పెళ్లిచూపుల్లో ఆమెను చూసేను. నన్ను చేసుకోడాని కిష్టపడలే దామె. మొహం ముందే ఆమాట అన్నది. నన్ను అవమాన పరచింది."

"ఇప్పు డామె విధవట. తెలుసా?"

"తెలుసు. అందుకే ఆమెను రోజూ చూడలేక చస్తూంటేది. ఆమెను చూస్తే నాకు కోపం, జాలి, దయాను. రెడ్డి ఆమెను ప్రేమించాడు. అతను ఫూల్. అవతల వాడిని అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రయత్నించ డసలు." అన్నాడు రాముడు ఉద్రేకంగా. వాడి కనుకొలకుల్లో నీళ్లూ నిలిచాయి.

స్టేషన్ చేరుకున్నాం. రైలొచ్చింది. రాము డెక్కాడు. చివరిమాటగా అన్నాడు—

"బెజవాడలో మన చివర్రోజులు చేదుగా గడిచేయి. మరిచిపో. వెనకటి మన తియ్యటి స్నేహాన్నే గుర్తుపెట్టుకో. నీలాటి మంచి స్నేహితుడ్ని వదిలి దూరంగా పోతున్నానంటే నాకు సరదా కాదు. నా మనసూ అలాటిది కాదు. నీ మాట వినివుంటే, ఆ పాత గదిలోనే ఉంటే, ఆమె నాకు కనిపించేదీ కాదు, రెడ్డి నాకు తెలిసేవాడూ కాదు, నేను ఒంగోలూ వెళ్లేవాడిని కాదు. పోనీలే .... అయ్యిందేదో అయ్యింది. నన్ను క్షమించు."

రైలు కదిలింది. చెయ్యూపుతూ నిలబడ్డాను.

స్టేషన్నుంచి వస్తూ దార్లో భోజనం ముగించి మరీ రూము కొచ్చాను. రెడ్డి గది తలుపులు బార్లా తెరిచి ఉన్నాయి. ఆనందరావు రెడ్డి నేదో అంటున్నాడు. గుమ్మం దగ్గరికి వెళ్లాను. ఆనందరావు నన్ను చూచి నిలబడ్డాడు. రెడ్డి హెూల్డాలుమీద బోర్లా పడుక్కున్నాడు. ఆనందరావు అన్నాడు.

"రెడ్డి తాగొచ్చేడు. నా కేవిటో భయంగా ఉంది. నే నింకా భోజనం చేయలేదు. నాకేం తోచకుండా ఉంది. మీ రిక్కడ కూర్చోండి. భోంచేసి యిప్పుడే వస్తాను."

నా జవాబైనా వినకుండా ఆనందరావు వెళ్లిపోయాడు.

అయిదు నిముషాలపాటు గుమ్మం దగ్గరే నుంచున్నాను.

మతి ఉన్న మనిషి తాగుతే అలవా టంటారు. బెదిరిపోయిన మనిషి తాగుతే అతని పిరికితనానికి చక్కటి మందంటారు. ఏమైనా తాగేవాళ్లని ఫూల్సని చాలామంది అంటారు. రెడ్డి తాగాడు. మరోప్పుడైతే అసహ్యించుకునేవాడినే.

అతని దగ్గరిసా వెళ్లాను. అతన్ని తట్టాను. రెడ్డి నావైపు చూసేడు. మరు క్షణమే ఘొల్లున ఏడ్చేశాడు. నా రెండు చేతులూ పుచ్చుకున్నాడు.

"క్షమించండి మాస్టారూ! తాగేను. మీతో మాటాడటానికి అర్హత లేదు .... ప్రేమించడం చాతకాదు నాకు ..... గుండెల్ని కోసే అవమానం పొందేను .... చివరికి .... చెల్లెలు కోసం కొన్న నగని కూడా తెగనమ్మి .... నా స్వార్థానికీ, నా సరదాలకీ ....

అతని మాటల్ని అతని దుఃఖం మింగేసింది. పసిపిల్లవాడిలా, గుండె లవిసేలా డుస్తున్నాడు. ఆ ఏడుపుకి అంతం లేదు.

జీవితంలో మొదటిసారిగా—తాగుబోతుమీద జాలి కలిగింది.

*   *   *

ఉదయం పనిమనిషి చెప్పింది—రెడ్డి ప్రియురాలూ, వాళ్ల చిన్నాన్నగారూ ఆ యిల్లు ఖాళీచేశారుట.

ఆనందరావు చెప్పాడు—తనకో చీటీ రాసి ఆ అర్ధరాత్రే ఎక్కడికో వెళ్లిపోయాడుట రెడ్డి!

నా గుండెల్లో బరువు నిలిచింది. అప్పటికప్పుడే పాత గది కుదుర్చుకునేందుకు 'రాక్షసమ్మ'గా రింటికి బయలుదేరేను.